

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים:	חברי הכנסת	מטי צרפתי הרכבי
		מיקי לוי
		יואב סגלוביץ'
		ולדימיר בליאק
		איימן עודה
		גלעד קריב
		נעמה לזימי
		אחמד טיבי
		אימאן ח'טיב יאסין
		יוסף עטאונה
		ואליד אלהואשלה
		עופר כסיף
		אלון שוסטר
		מיכל שיר סגמן
		נאור שירי
		סימון דוידסון
		טטיאנה מזרסקי

פ/25/4456

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – הגבלת מספר שרים וסגני שרים)

- תיקון סעיף 5 .1 בחוק-יסוד: הממשלה¹ (להלן – חוק היסוד), בסעיף 5, בסופו יבוא:
- "(ז) מספר חברי הממשלה, ובכלל זה ראש הממשלה, לא יעלה על 19."
- תיקון סעיף 25 .2 בסעיף 25 לחוק היסוד, בסופו יבוא:

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

"(ה) מספר סגני השרים לא יעלה על ארבעה."

דבריו הסבר

מטרתה של הצעת חוק-יסוד זה היא לבטל את הוראת החוק שמאפשרת לראש הממשלה למנות שרים וסגני שרים ללא הגבלה בשל צרכים פוליטיים. ההצעה תחסוך מאות מיליוני שקלים לקופה הציבורית ותביא לייעול עבודת הממשלה והכנסת.

בממשלות קודמות כיהנו יותר מ-30 שרים וסגני שרים, כך שבפועל כרבע מחברי הכנסת כיהנו במקביל גם כחברי ממשלה, למעט ביישום של "החוק הנורבגי", שמעט צמצם זאת. בממשלה הנוכחית, המכהנת בתקופה של משבר כלכלי חריף, מצב ביטחוני חמור ומלחמה קשה, הגיע גודל הממשלה למספר שיא של 38 שרים וחמישה סגני שרים. מצב זה יוצר בעיית משילות הבאה לידי ביטוי בפגיעה בעבודת הממשלה שאינה יכולה להתנהל ביעילות עם מספר שרים וסגני שרים כה גדול, מכבידה על האזרחים, יוצרת עודף בירוקרטיה ורגולציה ואינה מסוגלת לקבל החלטות.

כמו כן, הרחבת הממשלה רק לשם צרכים פוליטיים היא בזבז של כספי ציבור שיכול להיות מופנה לצרכים אחרים לטובת הציבור. הממשלה מרובת השרים עולה למשלם המיסים מאות מיליוני שקלים חדשים שהיו יכולים לסייע למימון המלחמה, למערכת הבריאות המתמודדת עם המצב הקשה, למימון הטיפול בפצועים בגוף ובנפש ובמשפחות ששכלו את יקיריהם, למימון המפונים מהצפון והדרום, למימון חיילי המילואים ובני משפחותיהם, לעצמאים, לעסקים קטנים ולמי שנפגע מתוצאות המלחמה בכל מישור.

בכנסת התשע-עשרה תוקן חוק-יסוד: הממשלה, כך שהוגבלו מספר השרים ל-18 ומספר סגני השרים ל-4. הגבלה זו ביקשה להוביל לממשלות "רזות", חסכוניות ויעילות יותר. בכנסת העשרים בוטל התיקון האמור בהוראת שעה, וזאת בכדי לאפשר קיום צרכים פוליטיים של מפלגות החברות בקואליציה. בכנסת העשרים ושלוש בוטל האיסור באופן קבוע רק על מנת לאפשר את הקמת הממשלה מרובת השרים.

לכן מוצע להגביל את מספר חברי הממשלה ל-19 שרים, כולל ראש הממשלה, ועוד ארבעה סגני שרים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת יאיר לפיד וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/2371) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/24/1481).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והנחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז באדר ב' התשפ"ד (26.03.2024)